

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

ПРОТОКОЛ ЗАСІДАННЯ № 167

12 червня 23

11 – 00

Херсонська обласна військова адміністрація

ГОЛОВУЄ: Голова Комітету Бондаренко О.В.

ПРИСУТНІ члени Комітету: Криворучкіна О.В., Короленко В.Ю., Мандзій С.В., Матусевич О.Б., Нестеренко К.О., Прощук Е.П., Якименко П.В.

ПРИСУТНІ члени Комітету в режимі відеоконференції: Василенко Л.В., Лабунська А.В., Магера С.В., Овчинникова Ю.Ю., Соха Р.В., Чорний В.І.

ВІДСУТНІ члени Комітету: Івахів С.П., Фельдман О.Б., Шахов С.В.

ПРИСУТНІ працівники секретаріату: Воловенко О.П., Лопушенко О.І.

ПРИСУТНІ працівники секретаріату в режимі відеоконференції: Бережний Є.О., Войтович Л.В., Михайленко Ю.О., Ярмоленко О.В., Кузьмінський В.В., Решетилова Ю.Є., Приліпко І.С.

ЗАПРОШЕНІ:

Клименко Ігор Володимирович - Міністр внутрішніх справ України - керівник Штабу з ліквідації наслідків підриву окупантами Каховської ГЕС;

Прокудін Олександр Сергійович - Голова Херсонської обласної військової адміністрації;

Кузін Ігор Володимирович – заступник Міністра охорони здоров'я України - головний державний санітарний лікар України;

Крамаренко Олена Володимирівна - заступник Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України;

Гопчак Ігор Васильович - заступник Голови Держводагентства;

Новіков Анатолій Олександрович - начальник Басейнового управління водних ресурсів нижнього Дніпра;

Вітовецький Віктор Олександрович - директор Департаменту організації заходів цивільного захисту апарату ДСНС;

Гриб Михайло Григорович - т.в.о. директора Департаменту реагування на надзвичайні ситуації апарату ДСНС;

Ткач Олег Миколайович - начальник Південного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства;

Шевурдін Ігор Володимирович - в.о. генерального директора Української геологічної компанії;

Твердий Іван Павлович - Херсонська дільниця Української геологічної компанії;

Середа Роман Миколайович - директор ДП ПРАТ «НАК Надра України» «Центрукргеологія»;

Шапран Ігор Анатолійович - в.о. начальника Головного управління Держпродспоживслужби в Херсонській області;

Зубович Ігор Олегович – т.в.о. Голови Державної екологічної інспекції України;

Власенко Микола Григорович - заступник начальника Державної екологічної інспекції Південного округу;

Кучер Володимир Петрович - начальник Управління Державного агентства меліорації та рибного господарства у Херсонській області;

Бутрій Дмитро Стефанович - перший заступник голови Херсонської обласної державної адміністрації;

Базенко Григорій Анатолійович - заступник директора Департаменту захисту довкілля та природних ресурсів Херсонської обласної військової адміністрації;

Юнусов Дмитро Анісович - директор Департаменту розвитку сільського господарства та зрошення Херсонської обласної військової адміністрації;

ЗАПРОШЕНІ в режимі відеоконференції:

Работягова Олена Іванівна - заступник директора департаменту розвитку реального сектору економіки - начальник управління цінової політики Міністерства економіки України;

Ведмідь Андрій Станіславович – заступник директора Департаменту комунальних послуг - начальник відділу Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України.

Голова Комітету Бондаренко Олег Володимирович оголосив про початок позачергового виїзного засідання Комітету до Херсонської області з розгляду питання щодо подолання негативного впливу на довкілля та системи життєзабезпечення населення внаслідок руйнування Каховської ГЕС.

Засідання проводиться в приміщенні Херсонської обласної військової адміністрації.

За пропозицією Бондаренка О.В. підрахунок голосів під час голосування на засіданні Комітету здійснюватиме заступник голови Комітету, народний депутат України Криворучкіна Олена Володимирівна.

Рішення прийнято: за – 10.

Бондаренко О.В. оголосив, що засідання проводиться у закритому режимі.

1.

СЛУХАЛИ: заступника Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України Крамаренко О.В. щодо оцінки катастрофічного впливу на довкілля внаслідок руйнування Каховської ГЕС та вжиття відповідних заходів.

Крамаренко О.В. зазначила, що на виконання доручення Президента України Державну екологічну інспекцію на Херсонщині посилено двома пересувними лабораторіями, які будуть здійснювати вимірювання та моніторинг стану води та атмосферного повітря.

Визначено конкретні маршрути і точки відбору проб.

Наразі із застосування пересувних лабораторій Держекоінспекцією та Держводагентством здійснюється постійний моніторинг стану води, а також атмосферного повітря.

Зокрема, станом на 12.00 год. 11.06.2023 втрачено 72% від загального об'єму води водосховища до підриву ГЕС. 11.06.2023 відібрано проби води в річках Інгулець та Дніпро, за результатами яких встановлено, що в складі води спостерігається вміст нафтопродуктів, збільшений вміст заліза загального та нітратів, зниження розчиненого кисню.

Крім того, спільно з органами місцевого самоврядування та військовими адміністраціями визначено близько 30 місць видалення побічних продуктів тваринного походження. На підконтрольній території Херсонської області фатів загибелі гідробіотів поки не зафіксовано.

Водночас, ситуація на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду внаслідок руйнування Каховської ГЕС є критичною, зокрема територія національного природного парку «Нижньодніпровський» затоплена повністю, а території національних природних парків «Кам'янська Січ», «Великий Луг», «Олешківські піски» та «Білобережжя Святослава» перебувають під загрозою.

Бондаренко О.В. запитав які подальші дії Міндовкілля, чи є певний план дій, як Міндовкілля прогнозує ситуацію.

Крамаренко О.В. зазначила, що є велика загроза втрати природоохоронних територій. Триває напрацювання у Штабі щодо очистки, шляхів дій щодо поводження з відходами, щодо залучення для моніторингу ґрунтів лабораторій Інститутів ім. О.М. Марзєєва та ім. Л. І. Медведя. Рішення буде прийматися після результатів дослідження ґрунтів.

Бондаренко О.В. запитав яка прогнозна ситуація на території водосховища, яке залишилось без води, чи може це призвести до опустелювання, які шляхи дій.

Крамаренко О.В. відповіла, що спільно із Штабом напрацьовано перелік об'єктів, які потрапили у зону підтоплення. Залучаються фахівці для проведення моніторингу. За результатами проведеного аналізу ґрунтів може бути визначено чи буде опустелювання території. Основним завданням є моніторингова місія.

2.

СЛУХАЛИ: представників Держекоінспекції щодо здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища та попередня оцінка і підрахунок збитків внаслідок підтоплення територій Херсонської області.

Зубович І.О. зазначив, що проводяться дослідження на території Херсонської, Миколаївської та Одеської областей. Орієнтовна сума збитків складає близько 55 млрд. гривень.

Власенко М.Г. проінформував про результати проведеного аналізу відібраних проб. Зазначив, що представники Інспекції входять до оперативних слідчих груп, що створюються на території постраждалих областей.

Бондаренко О.В. запитав де знаходиться пляма від розливу нафтопродуктів (машинного масла) і яка сума збитків.

Власенко М.Г. відповів, що сума є більшою 2 млрд. гривень та зазначив, що масляна пляма розповсюдилась у лимани і заплави, дісталась берегів.

Крамаренко О.В. доповнила, що коли зійде вода і буде розмінована територія, спеціалісти зможуть визначити і суму збитків, завдану земельним ресурсам.

3.

СЛУХАЛИ: представника Держводагентства щодо управління, використання та відтворення поверхневих водних ресурсів та здійснення заходів, пов'язаних із запобіганням шкідливої дії води внаслідок руйнування Каховської ГЕС.

Гопчак І.В. доповів щодо рівнів води в Каховському водосховищі. Зазначив про результати проведеного моніторингу.

Бондаренко О.В. запитав які показники води в Одеській області і чи можна спрогнозувати як буде виглядати річка Дніпро.

Гопчак І.В. зазначив, що питанням є спрогнозувати як буде протікати річка Дніпро не у Херсонській області, а саме там, де було Каховське водосховище. Русло є замуленим, грубо не вираженим. Прогноз буде можливим зробити після отримання знімків.

До участі у виїзному засіданні Комітету доєднався Клименко Ігор Володимирович - Міністр внутрішніх справ України - керівник Штабу з ліквідації наслідків підриву окупантами Каховської ГЕС.

Клименко І.В. зазначив, що всіма службами вживаються всі можливі заходи щодо подолання наслідків цієї техногенної катастрофи.

Наразі основними проблемами ситуації, що склалась є: висихання території акваторії річок та Каховського водосховища; епідеміологічна ситуація

в регіоні, зокрема запланована сувора заборона торгівлі рибними ресурсами з цих територій; проблема зрошування територій сільськогосподарського призначення; проблема потрапляння відходів у воду; необхідність буріння нових свердловин для отримання питної води.

Крім того, Клименко І.В. зазначив, що наразі в м. Херсон найвища точка води сягає 3 м 49 см, рівень води на сьогодні впав на 66 см.

Проінформував про евакуацію як і людей, так і тварин із зони затоплення, забезпечення людей всім необхідним та надану допомогу. Проте, зазначив, що спрогнозувати на всі 100% наслідки цієї надзвичайної події неможливо.

Бондаренко О.В. подякував Клименку І.В. та всім дотичним службам і їх працівникам від Верховної Ради України і від Комітету за проведену роботу, що зараз виконується з ліквідації наслідків.

Клименко І.В. також зазначив, що серед іншого необхідно заспокоїти людей і забезпечити їх, насамперед, питною водою, електроенергією.

Матусевич О.Б. поцікавився якою є ситуація з вибухонебезпечними предметами, що в зоні підтоплення.

Клименко І.В. зазначив, що в Дніпропетровській області вибухонебезпечних предметів не бачимо, ми можемо спостерігати їх (за інформацією військових) в Бериславському і Нововоронцовському районах Херсонської області. Їх треба тільки розмінувати, але це небезпечно і наразі недоцільно. В районі Херсону ВВП не бачимо. Після сходження води буде відслідковуватись наявність.

Бондаренко О.В. запитав чи є ймовірність залишення вибухонебезпечних предметів у руслі Дніпра і як це може заважати використанню річки.

Клименко І.В. зазначив, що для навігації розмінування буде відбуватися після закінчення війни, а для забору води проблем не має бути.

Бондаренко О.В. ще раз подякував Клименку І.В.

Клименко І.В. залишив засідання Комітету.

4.

СЛУХАЛИ: Представника ДСНС щодо ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та оперативного вжиття невідкладних заходів стосовно евакуації населення з затоплених районів Херсонщини.

Вітовецький В.О. проінформував щодо зон підтоплення та кількість постраждалих населених пунктів і об'єктів, кількість евакуйованих. Надав інформацію про кількість залучення особового складу та техніки ДСНС.

Бондаренко О.В. поцікавився чи є план у ДСНС щодо подальшої діяльності після сходу води.

Вітовецький В.О. зазначив, що такі плани розроблено кожною обласною військовою адміністрацією, до якої входить ДСНС, як сили, що будуть виконувати певний вид робіт.

Криворучкіна О.В. запитала які міжнародні організації вімовили у допомозі.

Вітовецький В.О. зазначив, що наразі важкою є ситуація з евакуацією.

СЛУХАЛИ: представника Держпродспоживслужби щодо безпечності, окремих показників якості харчових продуктів та санітарного епідемічного благополуччя населення.

Шапран І.А. зазначив про інформування населення (сайти, магазини, приміщення перебування людей) щодо інструкцій та правил поведінки у зв'язку із ситуацією в частині поводження, вживання їжі, води та ін. Наразі інфекційних хвороб не виявлено, ситуація на контролі.

6.

СЛУХАЛИ: Головного санітарного лікаря України щодо моніторингу, епідемічного нагляду, контролю та профілактики хвороб на підтоплених територіях, а також вжиття заходів для знезараження питної води у Херсонській області.

Кузін І.В. проінформував про формування постів спостереження за ситуацією в областях. Посилено роботу щодо профілактичних заходів. Серед додаткових ризиків є те, що для територій Херсонської, Миколаївської і Одеської областей найбільш проблемним є епідемічні захворювання. Починається посилена система епідеміологічного нагляду.

Також зазначив, що на рівні центрів контролю та профілактики таблетки для знезараження питної води передаються в територіальні громади (всього їх біля 1 млн., але це не єдині пункти, де їх видають).

Бутрій Д.С. зазначив про створення оперативних груп, до складу яких увійшли різні фахівці, які досліджують звільнені від води території. Проінформував про затоплені підприємства Херсона та ймовірні забруднення, пов'язані з їх діяльністю.

Мандзій С.В. запитав у представника Держпродспоживслужби чи є чітка процедура утилізації загиблих тварин.

Шапран І.А. відповів, що після отримання повідомлення виїжджає створена оперативна група, встановлює причину загибелі і визначає план подальших дій.

Мандзій С.В. звернув увагу на необхідність налагодження роботи з людьми. Запропонував допомогу у транспортних засобах.

Прощук Е.П. зазначив, що в рамках міжпарламентської взаємодії, парламентарі і керівники груп звертаються із допомогою. Необхідно визначитись щодо координації таких дій.

Крамаренко О.В. відповіла – галузево, на представників Уряду.

Короленко В.Ю. звернулася до представників Міністерства охорони здоров'я України щодо якості води у морі біля Одеси.

Кузін І.В. відповів – по санітарно-епідемічним показникам перевищень поки не спостерігалось, результати відбору цього тижня ще готуються.

Овчинникова Ю.Ю. звернулася до представників Держпродспоживслужби з питанням щодо кількості ветеринарних лікарів, які наразі задіяні у ветлікарнях.

Шапран І.А. відповів, що працює лікарня в місті, фахівці забезпечені волонтерами. Допомагають органи місцевого самоврядування. Реанімобіль розміщено ближче до води.

Овчинникова Ю.Ю. озвучила питання по лікам, чи потрібне залучення міжнародних організацій для передачі ліків Держпродспоживслужбі.

Наступне питання – яка черговість відбирання проб води?

Власенко М.Г. проінформував, що на території Херсонської і Миколаївської областей проби відбираються щоденно.

Бондаренко О.В. запитав чи є можлива загроза виникнення інфекційних хвороб, чи є достатня кількість медикаментів?

Кузін І.В. відповів, що медикаментів достатньо.

Наступне питання щодо подальших дій щодо загиблих тварин.

Шапран І.А. проінформував, що трупи тварин спалюють.

Бондаренко О.В. запитав щодо наявності пересувних крематоріїв.

Шапран І.А. – пересувні крематорії відсутні.

Бондаренко О.В. проінформував, що такі пересувні крематорії є на балансі в Міноборони та Мінагрополітики. Запропонував звернутися до цих міністерств за допомогою.

Бондаренко О.В. звернувся до Головного санітарного лікаря та до Крамаренко О.В. - чи є ймовірність, що у мулі, що залишився на дні водосховища, в донних відкладеннях є радіонукліди після аварії на ЧАЕС, а в іншому місці буде заболочування, яке також може бути збудником інфекційних хвороб.

Кузін І.В. відповів, що необхідно відібрати всі необхідні проби для дослідження і вже за наслідками робити висновки. Існують певні профілактичні дії, які буде застосовано. Рішення ще немає.

Овчинникова Ю.Ю. звернулася до Міндовкілля щодо залучення сторін міжнародних конвенцій. Чи є вже офіційні листи, у якому форматі міністерство бачить співпрацю?

Крамаренко О.В. зазначила, що листи направлено, наразі зворотного зв'язку ще не було.

7.

СЛУХАЛИ: представника Мінінфраструктури про стан, якість та альтернативні шляхи забезпечення питною водою громадян у постраждалих регіонах.

Ведмідь А.С. зазначив, що ситуація з водопостачанням наразі контрольована. В м. Херсон водопостачання не припинялось. В Дніпропетровській області питання вирішується, шукають нові проектні рішення. У Кривому Розі зменшено споживання води підприємствами.

Відмітив, що обговорюються альтернативні проекти водопостачання. Із зрощенням ситуація складна.

Бондаренко О.В. запитав чи розробляються плани щодо забезпечення водою населення Херсонської, Дніпропетровської та Запорізької областей на наступний рік, адже постачання води суттєва зміниться.

Ведмідь А.С. проінформував, що міністерство спільно з Держводагентством та Інститутом водних проблем і меліорації вже раніше напрацьовували такі проекти, але є складності з пошкодженими військовими діями мостами і неможливістю використовувати русла річок.

Бондаренко О.В. звернувся до Міндовкілля та Мінінфраструктури щодо проведення спільної наради, в тому числі із можливим залученням нашого Комітету та Комітету з питань аграрної та земельної політики і Мінагрополітики щодо обговорення водної політики і основних шляхів направлення водних ресурсів, які не є невичерпним джерелом.

8.

СЛУХАЛИ: представника Держгеонадр щодо питання можливості невідкладного буріння свердловин з метою термінового забезпечення населення питною водою

Бондаренко О.В. звернувся до представника Держгеонадр щодо стану дослідження мінеральних ресурсів, покладів води і чиє перешкоди в добуванні питної води для забезпечення населення.

Твердий І.П. поінформував про ряд проблем при здійсненні буріння свердловин при добуванні води для населення в Херсонській області. Зазначив, що ліквідація Каховського моря призведе до декількох напрямків - відбудеться падіння рівня води в прибережних свердловинах в населених пунктах і є ті свердловини, які взагалі вийдуть з ладу (більше 40 свердловин). Можна виконати буріння нових свердловин на відстані 2 км від берега водосховища, де потужність водоносних горизонтів більша, або перебудувати існуючі свердловини в прибережній смузі вздовж Каховки.

Бондаренко О.В. запитав чи є проблематика з дослідженням покладів питної води і видобуванням питної води через нові свердловини.

Твердий І.П. зазначив, що проблематика існує через ДСанПіН в частині параметрів визначенні питної води, необхідністю наявної станції очистки води.

Криворучкіна О.В. запитала щодо наявності чіткого плану щодо буріння свердловин.

Твердий І.П. відповів, що територіальні громади виділяють перспективні земельні ділянки для буріння свердловин, але ведуться обстріли з іншого берегу Дніпра при найменших пересуваннях.

До участі у виїзному засіданні Комітету доєднався Прокудін Олександр Сергійович - Голова Херсонської обласної військової адміністрації.

Прокудін О.С. у своєму виступі подякував Голові Комітету та народним депутатам України за візит з підтримкою в такий надзвичайно складний для регіону час. Запевнив у готовності до оперативного опрацювання пропозицій та змін до законодавства, необхідних для проведення ліквідації наслідків руйнування Каховської ГЕС, які поширилися територією Херсонської області.

Бондаренко О.В. відмітив про необхідність оперативного опрацювання таких пропозицій та надання їх для розгляду.

Прокудін О.С. також зазначив, що Херсонщина завжди буде чекати на сонячній території, відновивши довоєнний статус екологічно чистої області.

Бондаренко О.В. подякував за участь та зазначив про можливі спільні засідання, зауважив, що точно є потреба приїхати Комітету з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування, безумовно, і розглянути ще раз ті питання, які сьогодні підіймалися.

Прокудін О.С. подякував та залишив засідання.

9.

СЛУХАЛИ: представника Держлісагентства щодо впливу наслідків руйнування Каховської ГЕС на стан лісів

Ткач О.М. проінформував щодо площ підтоплених лісів. Зазначив про обрахування збитків, в тому числі нанесених тваринному світу. Стосовно наслідків підтоплення відмітив, що будь-яка зміна гідрологічного режиму негативно впливає на ліси. Більш точною буде інформація після сходження води та проведення відповідних досліджень.

10.

СЛУХАЛИ: представника Держрибагентства щодо впливу наслідків руйнування Каховської ГЕС на стан водних живих ресурсів

Кучер В.І. проінформував про наслідки для рибної галузі. Зазначив, що коли буде підвищення температури, прогнозовано почнеться мор риби.

Бондаренко О.В. запитав які заходи мають бути здійснені Держводагентством, щоб не допустити масового мору риби.

Кучер В.П. відповів, що на рибогосподарських водоймах може бути організація вилову риби. Разом з тим, є випадки, наприклад за рішенням судових органів, де неможливо буде це проводити.

Бондаренко О.В. запропонував спільно з облдержадміністрацією провести комплексний аналіз проблеми і запропонувати рішення.

Бондаренко О. В. подякував присутнім. Зазначив, що стан речей, що є на сьогодні, буде змінюватись. Ще раз попросив представників міністерств та інших ЦОВВ напрацювати зміни до законодавства, які можуть бути прийнятими задля виконання поставлених завдань.

Криворучкіна О.В. проінформувала про можливість залучення міжнародної допомоги та запропонувала сформулювати конкретні потреби.

Бондаренко О.В. закрив засідання Комітету.

Голова Комітету

О. Бондаренко